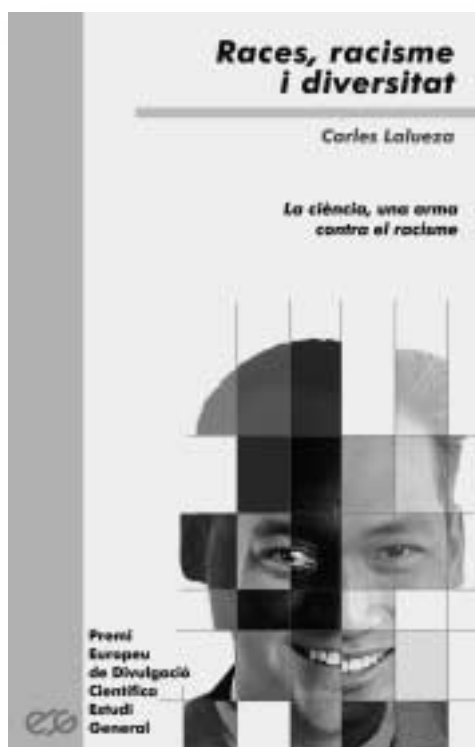

Repensant la ciència i el racisme

El llibre analitza, primerament, els postulats racistes sorgits de la ciència al llarg de la història, per mostrar, després, com finalment la ciència esdevé una arma contra el racisme. Amb llenguatge senzill, critica el concepte de raça i la idea d'objectivitat.

RACES, RACISME I DIVERSITAT

CARLES LALUEZA

PREMI EUROPEU DE DIVULGACIÓ CIENTÍFICA
ESTUDI GENERAL

COL·LECCIÓ «SENSE FRONTERES», 11

174 PÀGINES

EDICIONS BROMERA. ALZIRA, 2002

Al llarg dels últims dos segles, la ciència ha tractat de dividir la humanitat en diferents entitats biològiques anomenades races. Aquestes races foren ordenades de forma jeràrquica, la qual cosa va donar pas al racisme, protagonista d'alguns dels episodis més foscos de la nostra història. Amb la complicitat de científics i científiques, els plantejaments racistes pogueren adquirir una difusió i una força sense precedents. Ara, amb aquest llibre, la ciència haurà de servir per combatre el monstre que un dia creà.

Carles Lalueza fa, d'aquesta obra, un recorregut a través dels diferents plantejaments racistes que ha patit la nostra espècie; des d'aquells primers sorgits de la tan lloada Il·lustració, fins les noves tesis del racisme científic. En aquest recorregut, l'autor posa un especial èmfasi en una sèrie d'episodis històrics, destacables per la proliferació de plantejaments racistes que s'hi

donaren. Així, entra a valorar les teories que relacionaven la grandària del cervell amb la intel·ligència durant el segle XIX, analitza els orígens intel·lectuals del nazisme i mostra, entre d'altres, la polèmica sorgida al voltant dels tests d'intel·ligència, apareguts al començament del segle XX.

Al llarg d'aquests episodis hom veu qüestionada la teòrica objectivitat de la ciència. En mostrar la rellevància que els postulats racistes tenien en la ciència fins el final de la Segona Guerra Mundial –malgrat la incongruència d'aquests– resta clara la relació entre ciència i motivacions polítiques. Així, per exemple, el llibre ens mostra, d'una banda, com aquesta pretesa objectivitat ha estat emprada per reforçar plantejaments tan polítics com el nazisme i, d'altra banda, com els científics, excusant-se en el caràcter objectiu i neutral dels seus treballs, han sortit impunes d'episodis tan dramàtics com els protagonitzats pels científics nazis en els camps d'extermini.

En aquest llibre, a més, l'autor realitza un esforç important per desmuntar el concepte de raça que, tot i haver estat durament qüestionat per la ciència actual, encara gaudeix d'una gran acceptació popular. Així, amb diversos arguments, com, per exemple,

l'evidència d'una manca de límits definits entre diferents grups humans, arriba a la conclusió que no és de races d'allò que hem de parlar, sinó de «clines» (gradacions dels caràcters en la seua extensió geogràfica).

Per últim, l'autor explica el Projecte de la Diversitat Genètica del Genoma Humà i perfila els nous perills que podrien derivar-se d'alguns posicionaments científics actuals si no aprenem la lliçó que la història de la ciència ens ha donat.

És aquest, en definitiva, un llibre ben escrit, i d'una importància cabdal per fer front als nous reptes socials que ens planteja la ciència actual.

Ximo Guillem

